

הַלְבוֹת תַּפְלָה פָּרָק יב

א. מֹשֶׁה רִבְּנוּ תִקֵּן לָהֶן לְיִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיו קוֹרִין בַּתּוֹרָה בְּרָבִים בַּשָּׁבֶת וּבַשְּׁנֵי וּבַחֲמִישֵׁי בַשַּׁחֲרִית, כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׁהוּ שְׁלוֹשָׁה יָמִים, בְּלֹא שְׁמִיעַת תּוֹרָה. וְעֶזְרָא הַסּוֹפֵר תִּקֵּן שִׁיְהִיו קוֹרִין כֵּן בַּמִּנְחָה בְּכָל שַׁבָּת, מִשּׁוּם יוֹשְׁבֵי קָרְנוֹת; וְגַם, הוּא תִקֵּן שִׁיְהִיו הַקּוֹרִין בַּשְּׁנֵי וּבַחֲמִישֵׁי שְׁלוֹשָׁה בְּנֵי אָדָם, וְלֹא יִקְרְאוּ פָחוֹת מֵעֶשְׂרֵה פְּסוּקִים.

ב. וְאֵלּוּ הֵן הַיָּמִים שֶׁקּוֹרִין בָּהֶן בַּתּוֹרָה, בַּצָּבוּר: בַּשָּׁבֶתוֹת, וּבַמּוֹעֲדִים, וּבִרְאשֵׁי חֳדָשִׁים, וּבַתְּעֲנִיּוֹת, וּבַחֲנֻכָּה וּפּוּרִים, וּבַשְּׁנֵי וּבַחֲמִישֵׁי שֶׁבְּכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ. וְאִין מִפְּטִירִין בִּנְבִיא אֶלָּא בַּשָּׁבֶתוֹת וּבַיָּמִים טוֹבִים וּבִיּוֹם הַכְּפוּרִים וּבַתְּשַׁעָה בָּאָב.

ג. אִין קוֹרִין בַּתּוֹרָה בַּצָּבוּר, בַּפָּחוֹת מֵעֶשְׂרֵה אָנָשִׁים גְּדוּלִים וּבְנֵי חוּרִין; וְאִין קוֹרִין פָּחוֹת מֵעֶשְׂרֵה פְּסוּקִין, ו"וִידְבַּר" עוֹלָה מִן הַמִּנְיָן. וְלֹא יִהְיוּ הַקּוֹרִין, פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה אָנָשִׁים; וְאִין מִתְחִילִין בַּפֶּרֶשָׁה, פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִין; וְאִין מְנִיחִין בַּפֶּרֶשָׁה, פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִין; וְלֹא יִקְרֶא הַקּוֹרֶא, פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִין.

ד. שְׁלוֹשָׁה שִׁקְרָאוּ עֶשְׂרֵה פְּסוּקִין, שְׁנַיִם קוֹרְאִין שְׁלוֹשָׁה שְׁלוֹשָׁה, וְאַחַד אַרְבָּעָה. וּבֵין שְׁתֵּיהֶם הַקּוֹרֶא אַרְבָּעָה רֵאשׁוֹן, אוֹ אַחֲרוֹן, אוֹ אֶמְצָעִי הָרִי זֶה מִשְׁבַּח.

ה. כָּל אֶחָד וְאַחַד מִן הַקּוֹרְאִין, פּוֹתֵחַ סֵפֶר תּוֹרָה, וּמַבִּיט בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא קוֹרֶא בוֹ; וְאַחֵר כֶּךָ אוֹמֵר בָּרְכוּ אֶת ה' הַמְּבָרֵךְ, וְכָל הָעָם עוֹנִין בְּרוּךְ ה' הַמְּבָרֵךְ, לְעוֹלָם וָעֶד; וְחוֹזֵר וּמְבָרֵךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בְּרוּךְ אַתָּה ה', נוֹתֵן הַתּוֹרָה; וְכָל הָעָם, עוֹנִין אָמֵן. וְאַחֵר כֶּךָ קוֹרֶא, עַד שִׁשְׁשִׁים לְקֵרוֹת; וְגוֹלֵל הַסֵּפֶר, וּמְבָרֵךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, חַיִּי עוֹלָם נִטְעָה בְּתוֹכֵנוּ בְּרוּךְ אַתָּה ה', נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

ו. אִין הַקּוֹרֶא רִשְׁאֵי לְקֵרוֹת בַּתּוֹרָה, עַד שִׁיכָלָה אָמֵן מִפִּי הַצָּבוּר. קָרָא וְטָעָה, אִפְּלוּ בְּדִקְדּוּק אוֹת אַחַת מִחֲזִירִין אוֹתוֹ, עַד שִׁיקְרָאנָה בְּדִקְדּוּק. וְלֹא יִקְרְאוּ שְׁנַיִם בַּתּוֹרָה, אֶלָּא הָאֶחָד לְבֵדוֹ. קָרָא וְנִשְׁתַּתַּק יַעֲמֵד אַחֵר תַּחְתּוֹ, וְיִתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁהִתְחִיל הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּשְׁתַּתַּק; וּמְבָרֵךְ בְּסוּף.

ז. אִין הַקּוֹרֶא רִשְׁאֵי לְקֵרוֹת, עַד שִׁיאֲמַר לוֹ גְּדוּל שֶׁבַּצָּבוּר לְקֵרוֹת. וְאִפְּלוּ חֲזֵן הַכִּנְסֶת, אוֹ רֹאשׁ הַכִּנְסֶת אִינוּ קוֹרֶא מֵעַצְמוֹ, עַד שִׁיאֲמְרוּ לוֹ הַצָּבוּר אוֹ גְּדוּל שֶׁבָּהֶן לְקֵרוֹת. וְצָרִיךְ אַחֵר לַעֲמֹד עִמּוֹ בַּשָּׁעָה שֶׁהוּא קוֹרֶא, כְּדֶרֶךְ שֶׁחֲזֵן עוֹמֵד עִם הַקּוֹרְאִים.

ח. הַקּוֹרֶא, יֵשׁ לוֹ לְדַלֵּג מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, בְּעֹנִין אֶחָד כְּגוֹן "אַחֲרֵי מוֹת" (ויקרא טז, א) ו"אֵף בְּעֶשְׂרִי" (ויקרא כג, כז) שֶׁבַּפֶּרֶשֶׁת "אֲמֹר אֶל-הַכֹּהֲנִים" (ויקרא כא, א): וְהוּא, שְׁלֹא יִקְרֶא עַל פֶּה, שֶׁאֲסוּר לְקֵרוֹת שְׁלֹא מִן הַפֶּתַח, אִפְּלוּ תִּבָּה אַחַת; וְלֹא יִשְׁהָה בְּדִלּוּג, אֶלָּא כְּדֵי שִׁשְׁשִׁים הַתְּרַגְּמָן תְּרַגּוּם הַפְּסוּק.

ט. כִּיּוֹן שֶׁהִתְחִיל הַקּוֹרֶא לְקֵרוֹת בַּתּוֹרָה, אֲסוּר לְסַפֵּר אִפְּלוּ בְּדִבְרֵי הַלְכָה אֶלָּא הַכָּל שׁוֹתֵקִין וְשׁוֹמְעִין, וּמְשִׁימִין לָבָם לְמָה שֶׁהוּא קוֹרֶא: שֶׁנֶּאֱמַר "וְאֶזְנִי כָל-הָעָם, אֶל-סֵפֶר הַתּוֹרָה" (נחמיה ג, ג). וְאֲסוּר לְצַאת מִן הַצָּבוּר, בַּשָּׁעָה שֶׁהַקּוֹרֶא קוֹרֶא; וּמִתָּר

לצאת, בין איש לאיש. ומי שהוא עוסק בתורה תמיד, ותורתו אמנותו מתר לו לעסק בתלמוד תורה, בשעה שהקורא קורא בתורה.

י. מימות עזרא נהגו שיהא שם תרגמן מתרגם לעם, מה שהקורא קורא בתורה כדי שייבנו, ענין הדברים. והקורא קורא פסוק אחד בלבד, ושותק עד שיתרגם אותו התרגמן; וחוזר וקורא פסוק שני. ואין הקורא רשאי לקרות לתרגמן, יתר מפסוק אחד.

יא. אין הקורא רשאי להגביה קולו, יתר מן המתרגם; ולא יגביה המתרגם קולו, יתר מן הקורא. ואין המתרגם רשאי לתרגם, עד שיכלה הפסוק מפי הקורא; ואין הקורא רשאי לקרות פסוק אחר, עד שיכלה התרגום מפי המתרגם. ואין המתרגם נשען לא לעמוד ולא לקורה, אלא עומד ביראה ואימה; ולא יתרגם מתוך הכתב, אלא על פה. ואין הקורא רשאי לסייע לתרגמן, שלא יאמרו תרגום כתוב בתורה. והקטן מתרגם על ידי הגדול, ואינו כבוד לגדול שיתרגם על ידי הקטן. ולא יהיו המתרגמין שנים כאחד, אלא אחד קורא ואחד מתרגם.

יב. ולא כל המקראות, מתרגמין בצבור: מעשה ראובן, וברכת כוהנים, ומעשה העגל מן "ויאמר משה אל-אהרן" (שמות לב, כא) עד "וירא משה את-העם" (שמות לב, כה), ועוד פסוק אחר "ויגף ה', את-העם" (שמות לב, לה) נקראין, ולא מתרגמין. ובמעשה אמנון, המקום שנאמר "אמנון בן-דוד" (שמואל ב יג, א) לא נקרא, ולא מתרגם.

יג. המפטיר בנביא, צריך לקרות בתורה תחלה אפלו שלושה פסוקים, חוזר וקורא מה שקרא שלפניו; ולא יפטיר בנביא, עד שיגלל ספר תורה. ולא יפחת, מעשרים ואחד פסוק; ואם שלם הענין בפחות מאלו, אינו צריך. ואם קרא עשרה פסוקים, ותרגמן המתרגם דיו, ואף על פי שלא שלם הענין. ובנביא אחד קורא, ואפלו שנים מתרגמין. ומדלג מענין לענין אחר; ואינו מדלג מנביא לנביא, אלא בנביאים שלשנים עשר בלבד ובלבד שלא ידלג מסוף הספר, לתחלתו: וכל המדלג, לא ישהה בדלוג אלא כדי שישלים המתרגם תרגומו.

יד. הקורא בנביא, יש לו לקרות לתרגמן שלושה פסוקין; והמתרגם, מתרגם שלשתן זה אחר זה: ואם היו השלושה פסוקים שלוש פרשיות, לא יקרא לתרגמן אלא אחד אחד.

טו. המפטיר בנביא, מברך לפניו ברכה אחת ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנביאים טובים . . . ומברך לאחריו ארבע ברכות ברכה ראשונה, חותם בה האל הנאמן בכל דבריו; שנייה, חותם בה בונה ירושלים; שלישית, חותם בה מגן דויד; רביעית, חותם בה בענין קדשת היום, כמו שחותם בתפלה. וכן אם חל ראש חדש להיות בשבת, המפטיר בנביא מזכיר ראש חדש בברכה זו, בדרך שמזכיר בתפלה.

טז. כמה הם הקוראין בשבת בשחרית, קוראין שבעה; וביום הכפורים, ששה; ובימים טובים, חמשה: אין פוחתין ממנין זה, אבל מוסיפין עליהם. בראשי חדשים, ובחלו שלמועד, קוראין ארבעה; בשבת וביום הכפורים במנחה, ובשני ובחמישי שבכל שבוע ובחנפה ופורים בשחרית, ובימי התעניות בשחרית

ובמנחה, קוראין שלושה: אין פותחין ממנין זה, ואין מוסיפין עליו.

יז. אשה לא תקרא בצבור, מפני כבוד הצבור; קטן היודע לקרות יודע למי מברכין, עולה ממנין הקוראים. וכן המפטיר עולה מן המנין, שהרי קרא בתורה; ואם הפסיק שליח צבור בקדיש בין המשלים ובין המפטיר, אינו עולה. צבור שלא היה בהם יודע לקרות אלא אחד עולה וקורא ויורד ויושב, וחוזר וקורא שניה ושלישית, עד שיגמר מנין הקוראים שלאותו היום.

יח. בכל קריאה מאלו, כוהן קורא ראשון, ואחריו לוי, ואחריו ישראל. ומנהג פשוט הוא היום, שאפלו כוהן עם הארץ קודם לקרות לפני חכם גדול מישראל; וכל מי שהוא גדול מחברו בחכמה, קודם לקרות. והאחרון שגולל ספר תורה, נוטל שכר כנגד הכל; לפיכך עולה משלים, אפלו גדול שבצבור.

יט. אין שם כוהן, עולה ישראל; ולא יעלה אחריו לוי, כלל. אין שם לוי, כוהן שקרא ראשון חוזר הוא עצמו, וקורא פעם שניה במקום לוי; אבל לא יקרא אחריו כוהן אחר, שמא יאמרו הראשון פסול ולפיכך עלה כוהן אחר, וכן לא יקרא לוי אחר לוי, שמא יאמרו אחד משניהם פסול.

כ. ביצד סדר הקריאה בתורה עם התפלה: כל יום שיש בו תפלת מוסף אחר שיגמר שליח צבור תפלת שחרית, אומר קדיש, ומוציא ספר תורה וקורא לאחד אחד מן הצבור, ועולין וקורין בתורה; וכשגומרין, מחזיר ספר תורה למקומו, ואומר קדיש, ומתפללין תפלת מוסף. וימים שיש בהן מפטיר ומוסף, נהגו לומר קדיש קדם שיעלה המפטיר; ויש מקומות שנהגו לומר קדיש, אחר המפטיר.

כא. במנחה שלשבת ויום הפורים אחר שיגמר שליח צבור "תהלה, לדוד" (תהילים קמה, א) וסדר היום, אומר קדיש, ומוציא ספר תורה וקורין בו ומחזירו, ואומר קדיש, ומתפללין מנחה. וכן בתעניות קוראין במנחה, ואחר כך אומר קדיש, ומתפללין תפלת מנחה; אבל ביום טוב, לא נהגו לקרות במנחה.

כב. ויום שאין בו מוסף כשגומר תפלת שחרית, אומר קדיש, ומוציא ספר תורה וקוראין בו ומחזירו, ואומר קדיש; ואחר כך אומר "תהלה, לדוד" (תהילים קמה, א) וסדר היום, כדרך שאומר בכל יום; ואומר קדיש, והעם נפטריין.

כג. אין קוראין בחמשין בבתי כנסיות, משום כבוד הצבור; ואין גוללין ספר תורה בצבור, שלא יטריח עליהן להיותן עומדין, עד שיגלל. לפיכך אם צרכו לקרות שני ענינין, מוציאין שני ספרי תורות; ולא יקרא איש אחד ענין אחד, בשתי תורות, שמא יאמרו ספר ראשון פגום היה, ולפיכך קרא בשני.

כד. כל הגולל ספר תורה, גוללו מבחוץ, וכשהוא מהדקו, מהדקו מבפנים; וצריך להעמידו, על התפר. מקום שמוציאין ספר תורה אחר שקוראין בו, ומוליכין אותו לבית אחר להצניעו, אין הצבור רשאין לצאת, עד שיצא ספר תורה; וילוו אותו והן אחריו, עד המקום שמצניעין אותו בו.